

УДК 657.42

К. А. Пилипенко,

д. е. н., доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту,

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

ORCID ID: 0000-0003-3170-1208

Ю. С. Бендас,

ЗВО СВО "Магістр" спеціальності 071 Облік і оподаткування,

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

ORCID ID: 0000-0002-3983-8367

О. А. Арутюнова,

ЗВО СВО "Бакалавр" спеціальності 071 Облік і оподаткування,

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

ORCID ID: 0000-0003-2322-2979

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.12.53

ОЦІНКА ТА ВИЗНАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ

К. Pylypenko,

Doctor of economics sciences, associate professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Audit,
Poltava State Agrarian Academy, Poltava

Yu. Bendas,

ZVO SVO "Master" specialty 071 Accounting and taxation, Poltava State Agrarian Academy, Poltava

O. Arutyunova,

ZVO SVO "Bachelor" specialty 071 Accounting and taxation, Poltava State Agrarian Academy, Poltava

ASSESSMENT AND RECOGNITION OF LONG-TERM BIOLOGICAL ASSETS IN DOMESTIC AND INTERNATIONAL PRACTICE

Статтю присвячено узагальненню інформації щодо довгострокових біологічних активів рослинництва та тваринництва, їх класифікації та розробка рекомендацій щодо удосконалення обліку у цій сфері. Досліджено законодавче та нормативно-правове регулювання обліку біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах. Висвітлено документальне відображення руху та оцінки довгострокових біологічних активів рослинництва та тваринництва. Оцінка біологічних активів є важливою для підприємства, оскільки безпосередньо впливає на актив балансу та показники фінансового стану підприємства. Наведено підходи до оцінки справедливої вартості довгострокових біологічних активів, що регламентовано міжнародним та національним стандартами. Вивчено і проаналізовано методи оцінки довгострокових біологічних активів рослинництва та тваринництва за справедливою вартістю відповідно до МСБО 41 "Сільське господарство" та П(С)БО 30 "Біологічні активи". Досліджено особливості оцінки довгострокових біологічних активів у залежності від їх надходження, зазначено головні недоліки за справедливою вартістю.

The article is devoted to generalization of information on long-term biological assets of crop and livestock breeding, their classification and development of recommendations for improving accounting in this area. The legislative and regulatory regulation of the accounting of biological assets in agricultural enterprises is researched. The documentary reflection of movement and estimation of long-term biological assets of plant growing and livestock is highlighted. The assessment of biological assets is important for the enterprise, since it directly affects the asset balance and indicators of the financial condition of the enterprise. The approaches to estimating the fair value of long-term biological assets, which are regulated by international and national standards, are presented. Methods of evaluation of long-term biological assets of crop and livestock production at fair value have been studied and analyzed in accordance with IAS 41 "Agriculture" and P (C) BO 30 "Biological Assets". The peculiarities of estimation of long-term biological assets depending

on their income are investigated, main disadvantages are stated at fair value. Without an effective organization of accounting for DBA and agricultural products, first of all, it is not possible to achieve such important tasks as increasing the efficiency of production and increasing profits, which is very important in the market conditions. Today, the legislative and regulatory framework is outdated and requires some adjustments in both international and national space. This is especially acute in the matter of choosing the method of valuation of the DBA, from which the financial result of the activity depends to a certain extent. Classification attributes of the DBA are unchanged and coincide in all the standards for their accounting, while there are several methods for assessing assets that, due to the rapid development of the economy and market relations, lose their relevance and accuracy in the definition. It is here that we should focus our efforts on professional accountants in order to develop more advanced evaluation technologies.

Ключові слова: справедлива вартість, довгострокові біологічні активи, первинні документи, міжнародні стандарти обліку і звітності, оцінка.

Key words: fair value, long-term biological assets, primary documents, international accounting and reporting standards, assessment.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Однією з пріоритетних функцій держави є створення сприятливого економічного середовища у сільському господарстві. Сільське господарство відіграє важливу роль у розвитку економіки України і перш за все, у забезпеченні населення продуктами харчування. Сільське господарство є особливою сферою виробничої діяльності, оскільки в процесі виготовлення готової продукції, поряд з фінансовими, матеріально-технічними та трудовими ресурсами, використовуються ще й природні ресурси: земля та живі організми. Порядок обліку і аналізу наявності та руху таких ресурсів досить складний, адже вони постійно змінюються — рослини проходять певні фази розвитку, тварини набирають вагу, набувають вікової зрілості і т. ін. Процес якісних і кількісних змін таких активів отримав назву біологічних перетворень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми обліку оцінки, визнання та достовірності відображення довгострокових біологічних активів розглядали в своїх працях К.В. Безверхий, Г.В. Брик, С.Ф. Голов, О.В., Л.І. Катан, Г.Г. Кірейцев, В.Б. Моссаковський, М.М. Настенко, А.К. Сук, П.Л. Сук, О.А. Сарапіна, О.О. Семенов та інші вчені. Одноставності думок щодо оцінки довгострокових біологічних активів дуже суперечливі, зокрема пропонується використовувати первісну або справед-

ливу вартість, або дві оцінки одночасно, хоча система обліку передбачає чіткий законодавчий регламент ведення обліку.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є теоретичне та методологічне обґрунтування порядку обліку, оцінки та визнання довгострокових біологічних активів та формування достовірної інформації про джерела коштів інвестиційної діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Організація обліку на сільськогосподарських підприємствах має певні особливості, які в першу чергу пов'язані із технологією вирощування біологічних активів та продукції рослинництва та тваринництва, що є основою саме даної галузі народного господарства. В контексті сучасних підходів до бухгалтерського обліку важливу нішу займають біологічні активи та операції з їх біологічними перетвореннями, що значно розширює склад об'єктів бухгалтерського обліку. У практиці організації обліку ідентифікація таких об'єктів спричиняє складнощі, пов'язані із недостатнім теоретичним обґрунтуванням обліково-економічної сутності "біологічних активів".

Однією із найслабших сторін обліку довгострокових біологічних активів залишається питання визначення їх місця та ролі у господарській діяльності і відповідно система управ-

Таблиця 1. Структура довгострокових біологічних активів і сільськогосподарської продукції, передбачена П(С)БО 30 "Біологічні активи"

Активи	Сільськогосподарська продукція	Додаткові біологічні активи
Рослинництво		
Виноградники	Виноград	Чубуки
Сади	Плоди	Саджанці
Лісовий масив	Деревина, дрова	Саджанці
Тваринництво		
Основне стадо овець	Молоко, вовна, гній	Приплід
Основне стадо великої рогатої худоби	Молоко, гній	Приплід
Основне стадо свиней	Гній	Приплід

Джерело: [10].

ління їх забезпеченням [14]. Термін "біологічний актив" почали виокремлювати досить недавно, у 2005 році із введенням в дію Положення стандарту бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи" [7]. У зв'язку з впровадженням ринкових механізмів господарювання виникла необхідність у реформуванні вітчизняного бухгалтерського обліку. Результатом цього є те що, організація бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах та його нормативно-правове забезпечення потребують удосконалення. Тому прийняття та введення в дію Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО) 30 "Біологічні активи" є необхідним нормативним та методичним документом для сільськогосподарських підприємств через специфіку їх діяльності.

Оскільки діяльність сільськогосподарських підприємств пов'язана з виробництвом та реалізацією сільськогосподарської продукції рослинництва і тваринництва, і основна частина доходу формується за рахунок реалізації цієї продукції, то питання обліку доходів від первісного визнання та реалізації біологічних активів потребує детального вивчення [6].

Згідно з п. 4 П(С)БО 30 [7] довгострокові біологічні активи — це усі біологічні активи, які не є поточними біологічними активами. Більш детальне визначення надає нам Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку. Згідно з останньою до довгострокових біологічних активів належать біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи або в

Таблиця 2. Визначення первісної вартості довгострокових біологічних активів залежно від джерела їх надходження

Спосіб отримання біологічних активів	Види біологічних активів	Первісна вартість
Придбання за плату	Довгострокові біологічні активи	Первісна вартість складається з: <ul style="list-style-type: none"> • сум, що сплачують постачальникам активів; • реєстраційних зборів, державного мита та аналогічних платежів, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт біологічних активів; • сум ввізного мита; • сум непрямих податків у зв'язку з придбанням біологічних активів (якщо вони не відшкодовуються суб'єктом державного сектору); • витрат зі страхування ризиків доставки біологічних активів; • витрат на транспортування біологічних активів; • інших витрат, безпосередньо пов'язаних із доведенням біологічних активів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою
Отримання безоплатно від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектору)	Довгострокові біологічні активи	Первісна вартість дорівнює справедливій вартості за вирахуванням витрат на продаж
Отримання безоплатно від суб'єктів державного сектору	Довгострокові біологічні активи	Первісна вартість дорівнює балансовій вартості біологічних активів суб'єкта державного сектору, що їх передав, за вирахуванням витрат на продаж
Утворення додаткових біологічних активів	Додаткові біологічні активи	Первісна вартість дорівнює справедливій вартості за вирахуванням витрат на продаж
Виготовлення сільськогосподарської продукції	Сільськогосподарська продукція	

Джерело: [13].

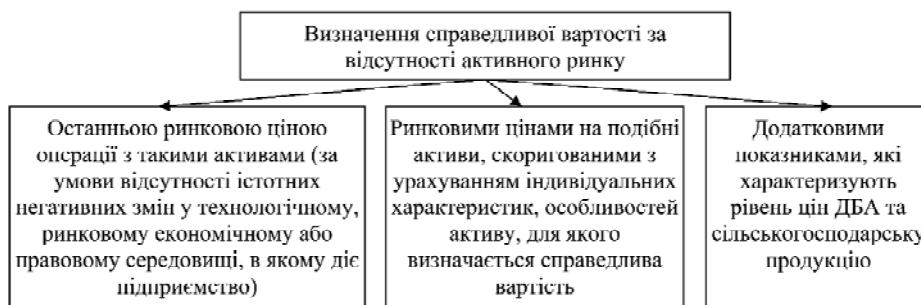

Рис. 1. Визначення справедливої вартості за відсутності активного ринку

Джерело: [15].

інший спосіб приносити економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців (або операційний цикл, якщо він більше 12 місяців), та біологічні активи, що створюються протягом періоду, більшого ніж один рік, за винятком тварин на вирощуванні і відгодівлі [8].

Довгострокові біологічні активи (далі — ДБА) рослинництва включають багаторічні насадження: насіннячкові культури, кісточкові культури, ягідники, виноградники, плантації хмелю. До довгострокових біологічних активів тваринництва відносять основне стадо тварин: корови, бики-плідники, свиноматки, хряки, вівцематки, барани-плідники [9]. Структуру довгострокових біологічних активів відповідно до П(С)БО 30 представлена нами у таблиці 1.

Біологічний актив зараховують на баланс суб'єкта за первісною вартістю. Однак порядок її визначення буде залежати від того, яким способом установа отримала цей актив: придбала

за плату, отримала безкоштовно чи виростила самостійно (табл. 2).

Як бачимо в Україні існує два методи оцінки ДБА: за первісною та справедливою вартістю. Первісна вартість є історичною (фактичною) собівартістю цього активу, що складається із витрат на створення (вирощування) ДБА. Цей метод майже не застосовують.

Натомість, досить поширеним способом оцінки біологічних активів є справедлива вартість, тобто сума, за якою установа може продати біологічний актив за звичайних умов на певну дату. Однак не за всіма видами біологічних активів і не завжди справедливу вартість можна визначити. У таких випадках законодавством передбачено використання інших облікових оцінок. Так, згідно з П(С)БО 30 "Біологічні активи" справедлива вартість визначається як первісна з урахуванням зносу та втрат від зменшення корисності, тоді як за МСБО 41 "Сільське господарство" вона прирівнюється до найос-

Таблиця 3. Первинні документи обліку довгострокових біологічних активів

Назва первинного документа	Призначення
Рослинництво	
Актом прийому багаторічних насаджень та передачі їх в експлуатацію (ф. №ДБАСГ-1)	Уведення багаторічних насаджень в експлуатацію
Акт на списання багаторічних насаджень (ф. №ДБАСГ-3)	Оформлення списання багаторічних насаджень при втраті ними виробничого значення (після періоду біологічного плодоношення) чи недоцільності їх подальшого використання
Тваринництво	
Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада) (ф. ДБАСГ-2)	Оформлення формування основного стада тварин
Акт списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин) (ф. ДБАСГ-4)	Вибракування продуктивної та робочої худоби, інших видів тварин при втраті ними господарсько-корисних якостей: значному зниженні продуктивності, втраті племінної або робочої цінності, захворюванні невиліковними хворобами, а також внаслідок травматичних наслідків, старості або недостатньої розвиненості
Акт приймання-передачі основних засобів(внутрішнього переміщення) (ф. 03СГ-1)	Оформлення надходження придбаних або безоплатно одержаних (в тому числі і в якості внеску до статутного капіталу) довго-строкових біологічних активів (робочої та продуктивної худоби)

таннішої ціни активного ринку ДБА чи відповідної сільськогосподарської продукції [7; 18]. За відсутності відповідного ринку справедлива вартість визначається так (рис. 1).

На сьогодні все більше науковців досить критично ставляться до цього моменту, вважаючи, що оцінка саме біологічних активів за справедливою вартістю є дещо сумнівною, говорячи, що в такому випадку приймаються до уваги ціни продажу, а витрати на реалізацію — не приймаються. Водночас, відсутні пояснення щодо оцінки за справедливою вартістю продукції, якщо вона зразу ж не реалізується та використовується в подальшому у виробничих процесах, наприклад молоко.

Також зазначимо, що методика визначення фінансових результатів підприємств, зайнятих сільським господарством дещо відрізняється беручи до уваги справедливу вартість.

Так, відповідно до МСБО 41 "Сільське господарство", прибуток визначається шляхом порівняння доходу, який складається зі справедливої вартості отриманої продукції при первісному визнанні та прибутків, що виникають від зміни справедливої вартості біологічних активів протягом звітного періоду, з втратами виробництва за елементами. Тоді як П(С)БО 30 "Біологічні активи" визначає прибуток як прибуток, який визначається шляхом порівняння доходу, який складається зі справедливої вартості отриманої продукції при первісному визнанні та прибутків, що виникають від зміни справедливої вартості біологічних активів протягом звітного періоду, з втратами виробництва за елементами [16].

Відповідно до вищезазначеного, питання оцінки ДБА залишається досить спірним, містить масу нюансів над якими слід працювати професійним бухгалтерам для визначення оптимального варіанту.

Не менш важливим етапом обліку ДБА є його документування. Аграрні товаровиробники користуються специфічними формами документів у своїй діяльності затверджених Методичними рекомендаціями щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів. До таких документів належать первинні документи, зазначені нами в таблиці 3.

ВИСНОВКИ

Без ефективної організації обліку ДБА та продукції сільського господарства передусім не вдається досягти таких важливих завдань, як підвищення ефективності виробництва та збільшення прибутку, що в умовах ринку має

велике значення. На сьогодні законодавчо-нормативна база стає застарілою та потребує певних коригувань як у міжнародному так і національному просторі. Особливо гостро це стосується питань вибору методу оцінки ДБА, від якого певною мірою залежить фінансовий результат діяльності. Класифікаційні ознаки ДБА є незмінними та співпадають в усіх запроваджених стандартах їх обліку, натомість існує кілька методів оцінки активів, які, зважаючи на стрімкий розвиток економіки та ринкових відносин, втрачають свою актуальність та точність у визначенні. Саме сюди слід спрямувати свої зусилля професійним бухгалтерам з метою розробки більш сучасних технологій оцінки.

Література:

1. Брик М. Проблемні питання обліку довгострокових біологічних активів та їх відображення у звітності. Розвиток аграрного бізнесу в умовах глобалізації: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. за участю іноз. студ. Тернопіль: Астон, 2016. С. 38—39 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2792/1/%D0%91%D1%80%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C..pdf>

2. Подолянчук О. А. Проблеми та порядок обліку доходів за П(С)БО 30 "Біологічні активи". Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. 2007. № 1—2. С. 28—32 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/problemi-ta-poryadok-obliku-dohodiv-za-p-s-bo-30-biologichni-aktivi.html>

3. Миронова Ю.Ю., Смилова Ю.О. Особливості обліку та контролю поточних біологічних активів тваринництва. Економіка і регіон. 2015. № 1. С. 109—113 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_1_19

4. Шкарбан В.В. Оптимізація обліку довгострокових біологічних активів у свинарстві. Науковий вісник. Чернівці, 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://chteiknteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v4/NV-2011-V4_68.pdf

5. Сарапіна О.А. Проблемні питання визнання та класифікації довгострокових біологічних активів. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія "Економічні науки". Чернігів, 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://economics.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=945>

6. Семенов О. О. Довгострокові біологічні активи: особливості обліку та відновлення. Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал.

2007. № 11—12. С. 59—61 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/dovgostrokovi-biologichni-aktiviv-osoblivost-ti-obliku-ta-vidnovlennya.html>

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи": наказ Міністерства фінансів України № 790 від 18 лист. 2005 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>

8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30 лист. 1999 р. [Електронний ресурс]/ Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.kiev.ua>.

9. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2012. 647 с.

10. Марущак В.М. Облік і контроль довгострокових біологічних активів на сільськогосподарських підприємствах. Дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр". Тернопіль, 2014 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1393/1/ОПЗм-51%20Марущак%20В.%20М.%20Облік%20і%20контроль%20довгострокових%20біологічних%20активів%20на%20сільськогосподарських%20підприємствах.pdf>

11. Катан Л.І., Павлова Г.Є. Довгострокові біологічні активи в контексті міжнародних облікових стандартів та звітності. Економіка АПК. 2009. Вип. 19. С. 7—10 [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2009/3.pdf.

12. Моссаковський В.Б., Коритний В.О. Облік довгострокових біологічних активів. Облік і фінанси. 2015. № 1. С. 31—36 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2015_1_6

13. Таран С. Первісне визнання біологічних активів. Бухгалтерський інтернет-портал. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ibuhgalter.net/articles/30>

14. Бондарчук Я.В. Організація обліку та контролю довгострокових біологічних активів. Режим доступу: <http://repository.vsau.org/getfile.php/13880.pdf>

15. Кловська Ю., Ваган Н. Біологічні активи: сутність та облік. Дебет-Кредит. Вип. 6. 2008 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dtk.com.ua/show/1cid03476.html>

16. Семйон В. С. Бухгалтерський облік активів підприємства в різних країнах порівняль-

ний аспект. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2009. № 4 (50). С. 149—154.

17. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України № 71 від 21 лют. 2008 р. [Електронний ресурс]/ Верховна Рада України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073555-08>

18. Міжнародний стандарт фінансової звітності 41 "Сільське господарство" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/publish/artide/main?artid=92410&cat_id=9240

References:

1. Bryk, M. (2016), "Problematic issues of accounting for long-term biological assets and their reflection in the reporting", *Rozvytok ahrarnoho biznesu v umovakh hlobalizatsiyi* [Development of agrarian business in the conditions of globalization], *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiya* [International scientific and practical conference], Aston, Ternopil', Ukraine, pp. 38—39. available at: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2792/1/%D0%91%D1%80%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C.pdf> (Accessed 14 June 2019).

2. Podolyanchuk, O.A. (2007), "Problems and the procedure for accounting for incomes under P (C) BO 30 "Biological Assets"", *Oblik i finansy APK: bukhgalters'ky portal*, vol. 1—2, pp. 28—32 available at: <http://magazine.faaf.org.ua/problemi-ta-poryadok-obliku-dohodiv-za-p-s-bo-30-biologichni-aktiv.html> (Accessed 15 June 2019).

3. Myronova, Yu.Yu. and Smyslova, Yu.O. (2015), "Features of accounting and control of current biological assets of livestock breeding", *Ekonomika i rehion*, vol. 1, pp. 109—113. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_1_19 (Accessed 14 June 2019).

4. Shkarban, V.V. (2011), "Optimization of accounting of long-term biological assets in pig breeding", *Naukovyy visnyk, Chernivtsi*. available at: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v4/NV-2011-V4_68.pdf (Accessed 14 June 2019)

5. Sarapina, O.A. (2012), "Problematic issues of recognition and classification of long-term biological assets", *Visnyk Chernihivs'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky"*, Chernihiv. available

at: <https://economic-vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=945> (Accessed 16 June 2019)

6. Semenov, O.O. (2007), "Long-term biological assets: features of accounting and recovery", *Oblik i finansy APK: bukhholders'kyi portal*, vol. 11—12, pp. 59—61. available at: <http://magazine.faaf.org.ua/dovgostrokovi-biologichni-aktiv-osoblivost-ti-obliku-ta-vidnovlennya.html> (Accessed 14 June 2019).

7. The Ministry of Finance of Ukraine (2005), Regulation (standard) of accounting 30 "Biological Assets", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05> (Accessed 14 June 2019).

8. The Ministry of Finance of Ukraine (1999), Instruction on the application of the Plan of Accounts of Assets, Capital, Commitments and Business Operations of Enterprises and Organizations, available at: <http://www.zakon.rada.kiev.ua> (Accessed 16 June 2019).

9. Suk, L.K. and Suk, P.L. (2012), *Finansovyy oblik [Financial Accounting]*, Znannya, Kyiv, Ukraine.

10. Marushchak, V.M. (2014), *Oblik i kontrol' dovhostrokovykh biolohichnykh aktyviv na sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstvakh [Accounting and control of long-term biological assets at agricultural enterprises]*, Ternopil', Ukraine, available at: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1393/1/OPZm-51%20Marushchak%20V.%20M.%20Oblik%20i%20kontrol'%20dovhostrokovykh%20biolohichnykh%20aktyviv%20na%20sil's'kohospodars'kykh%20pidpryyemstvakh.pdf> (Accessed 14 June 2019).

11. Katan, L.I. and Pavlova, H.Ye. (2009), "Long-term biological assets in the context of international accounting standards and reporting", *Ekonomika APK*, vol. 19, pp. 7—10, available at: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2009/3.pdf (Accessed 16 June 2019).

12. Mossakovs'kyi, V.B. and Korytnyy, V.O. (2015), "Accounting for long-term biological assets", *Oblik i finansy*, vol. 1, pp. 31-36. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2015_1_6 (Accessed 14 June 2019).

13. Taran, S. "Initial Recognition of Biological Assets", *Bukhholders'kyi internet-portal*, available at: <https://ibuhgalter.net/articles/30> (Accessed 14 June 2019).

14. Bondarchuk, Ya.V. "Organization of accounting and control of long-term biological assets", available at: <http://repository.vsau.org/getfile.php/13880.pdf> (Accessed 15 June 2019).

15. Klovs'ka, Yu. and Vahan, N. (2008), "Biological assets: essence and accounting", *Debet-Kredyt*, vol. 6, available at: <https://dtk.com.ua/show/1cid03476.html> (Accessed 14 June 2019).

16. Semyon, V.S. (2009), "Accounting of assets of enterprises in different countries comparative aspect", *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*. Seriya: Ekonomichni nauky, vol. 4 (50), pp. 149—154.

17. The Ministry of Agrarian Policy of Ukraine (2008), "Methodical recommendations on the application of specialized forms of primary documents on accounting for long-term and current biological assets", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073555-08> (Accessed 14 June 2019).

18. The Ministry of Finance of Ukraine "International Financial Reporting Standard 41 "Agriculture"", available at: http://minfin.gov.ua/control/publish/artide/main?artid=92410&cat_id=9240 (Accessed 14 June 2019).

Стаття надійшла до редакції 18.06.2019 р.

**ІНВЕСТИЦІЇ.
ПРАКТИКА
ТА ДОСВІД**

www.investplan.com.ua

Передплатний індекс: 23892

Виходить 24 рази на рік

**Видання включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІКИ
та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**